

SPORTIVE

<http://dergipark.gov.tr/sportive>

Pandemi Döneminde Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmeni Adaylarının Kitap Okuma Tutumlarının İncelenmesi

*** Meryem ALTUN EKİZ, **Sevim KIR**

* Mustafa Kemal University, Physical Education and Sports School, Hatay/Turkey, OID:0000-0003-1224-7927

**Niğde Ömer Halisdemir University, Sports Science Faculty, Niğde/Turkey, OID:0000-0003-1772-3582

Corresponding Author: ksevim38@outlook.com

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi:20.07.2020

Kabul Tarihi:26.02.2021

Öz

Bu araştırmada pandemi döneminde beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının kitap okuma tutumları incelenmiştir. Araştırma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi ile Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokuluna devam eden öğrenciler üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini, 127 kadın, 114 erkek olmak üzere toplam 241 öğretmen adayı oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Susar Kırmızı, (2012) tarafından geliştirilen öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde demografik değişkenler için yüzde (%) ve frekans, cinsiyet değişkeni için t-testi, bölüm, okul ve yaş değişkenleri için ANOVA testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyete göre farklılık bulunmamıştır. Okul değişkenine göre toplam puan ve alt boyutlar arasında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi BESYO lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bölümlere göre toplam puan, öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar ve kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar arasında spor yöneticiliği lehine anlamlı farklılık bulunurken kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: *Pandemi, Öğretmen Adayları, Kitap Okuma*

Investigation Of Physical Education And Sports Teacher Candidates' Reading Habit Attitude In The Period Of Pandemic

Abstract

In this study, the physical education and sports teacher candidates' reading habit attitude during the pandemic period were examined. There search was carried out on student sattendng Niğde Ömer Halisdemir University Sport Sciences Faculty and Hatay Mustafa Kemal University Physical Education and Sports School. The sample of the study consisted of 241 pre-service teachers, 127 females and 114 males. The attitude scale to wards teacher candidates' reading habit

developed by Susar Kırmızı, (2012) was used as a data collection tool. In the analysis of the data, percentage (%) and frequency for demographic variables, t-test for gender variable, ANOVA test for department, school and age variables. As a result of there search, no differences were found according to gender. A significant difference was found between total score and sub-dimensions according to the school variable in favor of Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Physical Education and Sports School. According to the departments, there was a significant difference between the total score, meeting the learning need and attitudes towards entertainment, and the attitudes towards the meaning and indispensability of reading habit in favor of sports management, while there was no significant difference in the attitudes towards the development of reading habit.

Keywords: *Pandemic, Teacher candidate, Reading habit*

GİRİŞ

Günümüzde insanların bilgiye ulaşma ve bilgi üretme ihtiyacını karşılamak için kullanılan en önemli öğeler içerisinde “okuma” kavramı yer almaktadır. İçinde bulunduğumuz çağın bilgi çağı olarak adlandırılması ve bireylerin çağdaşlığa ulaşması için birey okuma eylemine yaşamın her alanında ihtiyaç duymaktadır. “Okuma” kavramını incelediğimizde farklı kaynaklarda çeşitli kişiler tarafından yapılan tanımlamaların her birinde okuma farklı yönüyle açıklanmış fakat ortak bir payda da birleştirilmemiştir. TDK’ya göre okuma “Bir kelimeyi, cümleyi oluşturan harf ve simgelere bakıp bunları çözümlmek ya da seslendirmek” demektir (Gökçe vd., 2013). Odabaş vd. (2008)’e göre; okuma, dil bilgisi kullarına göre oluşan, yazı kümelerini duyu organları ile özümseyip kavrama, yorumlama, anlamlandırma ve yargıya ulaşma basamaklarıyla oluşan bir süreçtir. Bu süreç kişinin dili etkin kullanma, daha etkili düşünme ve daha uygun kararlar verebilme becerilerini geliştirmektedir (Odabaş vd., 2008). Coşkun (2002)’a göre; okuma, çeşitli bileşenlerden meydana gelen karmaşık zihinsel bir süreçtir. Okuma sosyal etkileşimin temel ihtiyaçlarından biridir. Kişinin dahil olduğu toplumla sağlıklı ilişkilerde bulunabilmesi ve bireyselleşmesi ilk olarak okuma becerisine bağlıdır. Okuma, bireylerin algılama gücünü geliştirmekte, bilgi havuzunu zenginleştirmekte ve bireylerin kişiliğini geliştirmektedir (Kara, 2019).

Bireyler okumanın zihinsel işlevlerini yok sayıp genel anlamda ilköğretim, lise, üniversite okumak şeklinde varsaymakta ve okuma, kişiler arası bir statü bir makama yükselme aracı şeklinde görülmektedir. Çok okuma eylemi gösteren bir bireyin iyi bir konuma, az okuma eylemi gösteren bir bireyin orta düzeyde bir konuma ve hiç okuma eylemi göstermeyen bir bireyin vasıfsız bir çalışma konumu olacağı şeklinde bir yargı bulunmaktadır. Kitap okuma eylemi açısından gözlemlendiğinde kitle iletişim araçlarının etkili olduğu görülmekte ve bu kitle iletişim araçlarına duyulan ilgi, yetersiz olsa da var olan kitap okuma alışkanlıklarını tamamen tüketmektedir. Okuma eylemi bireylere kitle iletişim araçları kadar ilgi çekici gelmemektedir (Batur vd., 2010).

Hızla yayılan sosyal medya özellikle üniversite öğrencileri tarafından yoğun şekilde kullanılan bir iletişim aracıdır. Okuma eylemi kişilerde zihinsel ve toplumsal gelişim sağlama işlevini hızlı toplumsal değişim ortamında da sürdürmektedir. Fakat son zamanlarda sosyal medyanın okuma eylemi üzerinde olumlu ya da olumsuz bir şekilde etkisinin olduğu görülmektedir (Emir, 2019). Kitle iletişim araçları ve teknolojik araçların insanları etkisi altına aldığı göz önünde bulundurulursa okuma eylemini geliştirmenin kolay olmadığı söylenebilir. Okuma eylemi bireylerde çocukluk çağlarından itibaren kazandırılması gereken bir alışkanlıktır (Susar Kırmızı, 2012). Kişinin okuma yeteneğinin olması, doğrudan okumaya ilgi duyduğu anlamına gelmemektedir (Yulia, 2005). Ancak bilgiye ulaşmanın temel aracı okumaktır. Kişiler bilgilerinin önemli bir bölümünü okuma yöntemiyle elde etmektedirler. Bu sebeple dünyadaki toplumların hepsinde okuma eyleminin önemi büyüktür (Kara, 2019). Ne yazık ki okuma çocukların boş zamanlarında seçtiği faaliyetler arasında yer almamaktadır (Moser ve Morrison, 1998). Zorla gerçekleştirilen okumanın etkisi çok düşük ve verimsiz olabileceği gibi algılamadan yapılan okuma eyleminin de faydası bulunmayacaktır. Okumanın verimli ve istekli yapılabilmesi için güdülenmeye, okuma stratejilerine ve motivasyona ihtiyaç vardır (Akbabaoğlu, 2019). Kişileri okumaya yöneltmek ve okumaya motive etmek için duygusal faaliyetler etkilidir (Gillespie, 1993). Bu faaliyetlerin yanı sıra bireylerin gelişme çağında rol model edindikleri anne-baba, öğretmen ve akran ilişkileri de okuma alışkanlıkları üzerinde etkilidir.

Diğer alışkanlıklar gibi okuma eylemi de bir süreç boyunca gelişir ve bu süreç içerisinde yer alan öğretmenler, okumayı öğrettikleri gibi yaşam boyu okuma ve öğrenme alışkanlıklarına teşvik etmeli, rol model olmalıdırlar (Camp, 2007). Kitap okuma alışkanlığı kazandırmak ve sevdirmek isteyen öğretmenler ya da öğretmen adayları ilk olarak kendileri iyi bir okuyucu olmalıdırlar. Okuma eylemine yönelik tutumları geliştirmenin en iyi ve en etkili yöntemlerden biri olduğu unutulmamalıdır. Eğitimin en temel amaçlarından biri okuma alışkanlığını geliştirmektir (Susar Kırmızı, 2012). İçinde bulunduğumuz çağda eğitim anlayışı ezbere dayalı olmayan, bilgi depolayan değil üreten, eleştirel düşünebilen, bilgiyi değerlendirebilen, yöneten ve denetleyen kriterlere erişmeyi hedeflemektedir (Susar Kırmızı, Fenli, Kasap, 2014). Çağdaş ve gelişen dünyaya yön çizen milletler okuma seviyesi yüksek olan insanların oluşturduğu toplumlardır. Günümüzde okuma, ayrıcalık olmaktan sıyrılmış, sosyal yaşama uyumun önemli şartlarından biri olmuştur (Coşkun, 2002).

Pandemi süreci ile birlikte sosyal hayat ve insanlarla olan etkileşim kısıtlanmış ve bu süreçte televizyon, bilgisayar, tablet ve telefona ayrılan vakit normalin üzerine çıktığı görülmüştür. Bu durum ise zaman geçtikçe kişilerde sıkılmalara ve farklı arayışlara sebep olmaktadır. Normal süreçte zaman ayırmakta güçlük çekilen kitap okuma eylemi bu pandemi döneminde önem kazanmaktadır. Boş geçirilen zamanın çokluğundan duyulan rahatsızlık yeni bir dünya keşfi için ve

içinde bulunulan sıkıntılı süreçten bir nebze de uzak kalmak adına kitaplar en etkili yöntem olabilir. Tam tersi bir durum olarak da normal süreçte kitap okumak için zamanın yetersiz kalması ile en azından uykudan önce düzenli olarak okuduğumuz kitapları bu süreçte zaman bolluğundan kaynaklı nasıl olsa zamanım çok, daha okurum diyerek erteleme yönünden kaynaklı bir gerileme olması da söz konusu olabilir. İnsanlar buldukları çağın gereğince sürekli yeni şeyler öğrenmek ve kendilerini geliştirmek zorunda kalmaktadırlar. Bilgi için gerekli en etkin araç olarak okuma eylemi kabul edilebilir. Okuyan bir toplum oluşturmak için geleceğin mimarları olan öğretmen adaylarının da iyi birer okuyucu olmaları gerekmektedir. Bu sebeple bu araştırma kapsamında pandemi döneminde beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının kitap okuma tutumları incelenmiştir. Aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1- Pandemi döneminde öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları; öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

2- Pandemi döneminde öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları; öğretmen adaylarının bölüm değişkeni arasında bir ilişki var mıdır?

3- Pandemi döneminde öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları; öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri okul değişkenine göre anlamlı farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada kullanılan yöntem tarama yöntemidir. Karasar (2005)'e göre tarama yöntemi, var olan bir olayı var olduğu durumuyla betimlemeyi amaç edinen bir araştırma yöntemidir. Bu araştırma modelinde araştırmaya konu olan durum kendi koşulları içerisinde ve var olduğu durumuyla tanımlanmaya çalışılmaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmaya Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi ile Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim görmekte olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği bölümlerinde formasyon eğitimi alan 127'si kadın, 114'ü erkek olmak üzere toplam 241 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmaya katılanların yaşları minimum 18 maksimum 32 ve yaş ortalamaları 21.46'dır.

Tablo 1'de katılımcıların %52.7'si kadın (n:127),%47.3'ü erkek (n:114)'tir. Katılımcıların %47.7'si (n:115) beden eğitimi ve spor öğretmenliği, %27.0'ı (n:65)

formasyon eğitimi alan spor yöneticiliği, ve %25.3'ü (n:61) formasyon eğitimi alan antrenörlük eğitimi bölümlerinde yer alırken, %58.1'i (n:140) Niğde ve %41.9'u (n:101) Hatay ilinde eğitim görmektedir.

Tablo 1. Katılımcılara ait demografik bilgiler, frekans ve yüzde değerleri

<i>Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>Top.</i>
<i>Cinsiyet</i>	Kadın	127	52.7	241
	Erkek	114	47.3	
<i>Bölüm</i>	Beden Eğitimi ve Spor	115	47.7	241
	Öğretmenliği	65	27.0	
	Spor Yöneticiliği	61	25.3	
	Antrenörlük Eğitimi			
<i>Okul</i>	Niğde	140	58.1	241
	Hatay	101	41.9	

Verilerin Toplanma Süreci

Araştırma ile ilgili veriler çevrimiçi ortamda, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi ile Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerden 2020 Nisan ayı içerisinde toplanmıştır. Google Formlar aracılığıyla elde edilen online paylaşım URL'si uygulama sürecine yönelik bilgilendirmeye birlikte gönüllülük esasıyla öğrencilere sunulmuştur.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak Susar Kırmızı, (2012) tarafından geliştirilen; Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır.

Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği: 5'li likert tipi dereceleme kullanılan ölçekte, "Katılıyorum", "Büyük Ölçüde Katılıyorum", "Orta Düzeyde Katılıyorum", "Pek Katılmıyorum", "Katılmıyorum" seçeneklerine yer verilmiştir. Toplam 34 maddeden ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar; öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar olarak adlandırılan ilk boyut toplam 22 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyuttan elde edilebilecek en düşük puan 22, en yüksek puan 110'dur. Kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar olarak adlandırılan ikinci boyut toplam 8 maddeden oluşmaktadır ve bu alt boyuttan elde edilebilecek en düşük puan 8, en yüksek puan ise 40'tır. Kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar olarak adlandırılan üçüncü boyut ise toplam 4 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyuttan alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan ise 20'dir.

Ölçek alt boyutları incelendiğinde; Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeğinin alt boyutlarında en yüksek ortalamaların

öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar alt boyutunda (70.89±18.08), en düşük ortalamanın ise kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar alt boyutunda (10.32±3.43) olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği ortalama ve yaygınlık

Alt Boyutlar	Top.	\bar{x}	Ss	Min.	Max.
<i>Öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar</i>	241	70.89	18.08	22.00	108.00
<i>Kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar</i>	241	22.75	6.52	8.00	38.00
<i>Kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar</i>	241	10.32	3.43	4.00	20.00

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS 21.0 programından yararlanılarak istatistiksel analizler yapılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde demografik değişkenler için yüzde(%) ve frekans, cinsiyet değişkeni için t-testi, bölüm, okul ve yaş değişkenleri için ANOVA testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 3. Cinsiyete göre öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği alt boyutları ve toplam puanları

Alt boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	sd	t	p	
<i>Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği</i>	Öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar	Kadın	127	69.21	18.51	239	-1.526	.319
	Erkek	114	72.76	17.48				
	Kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar	Kadın	127	22.74	6.20	239	-.018	.213
	Erkek	114	22.76	6.88				
	Kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar	Kadın	127	10.04	3.20	239	-1.341	.160
	Erkek	114	10.64	3.66				
Toplam Puan	Kadın	127	102.00	23.91	239	-1.352	.751	
Erkek	114	106.16	23.77					

Tablo 3’de incelendiğinde t testi sonuçlarında Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 4. Bölüm değişkenlerine göre öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeyleri

Alt boyutlar	Bölüm	N	\bar{x}	Ss	f	P
Öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	115	68.62	18.53	13.26	.000
	Spor Yöneticiliği	65	80.04	15.96		
	Antrenörlük Eğitimi	61	65.40	15.90		
Kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	115	22.96	6.22	2.75	.066
	Spor Yöneticiliği	65	23.84	7.35		
	Antrenörlük Eğitimi	61	21.19	5.90		
Kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	115	10.40	3.18	.86	.421
	Spor Yöneticiliği	65	10.63	4.09		
	Antrenörlük Eğitimi	61	9.85	3.11		
Toplam Puan	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	115	102.00	24.78	10.52	.000
	Spor Yöneticiliği	65	114.52	21.44		
	Antrenörlük Eğitimi	61	96.45	20.95		

Tablo 4’te katılımcıların bölümlerine göre öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeyleri incelenmiştir. Öğrenim görülen bölüm değişkenine göre toplam puan, öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar ve kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar arasında spor yöneticiliği lehine anlamlı farklılık bulunurken kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 5. Okul değişkenlerine göre öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeyleri

Alt boyutlar	Okul	N	\bar{x}	Ss	f	P
Öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar	Niğde	141	81.65	14.76	240.12	.000
	Hatay	100	55.72	9.35		
Kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar	Niğde	141	25.09	7.12	53.09	.000
	Hatay	100	19.46	3.54		
Kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar	Niğde	141	10.88	3.84	9.30	.000
	Hatay	100	9.54	2.57		
Toplam Puan	Niğde	141	117.63	20.21	205.81	.003
	Hatay	100	84.72	12.87		

Tablo 5 incelendiğinde okul değişkenine göre toplam puan ve alt boyutlar arasında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Ölçek alt boyutları incelendiğinde; öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar alt boyutunda (81.65 ± 55.72), kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar alt boyutunda (25.09 ± 19.46), kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar alt boyutunda (10.88 ± 9.54) ve toplam puan (117.63 ± 84.72) olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada pandemi döneminde beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının kitap okuma tutumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre alt boyutlar ile cinsiyet etkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ölçek alt boyutları incelendiğinde; öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeğinin alt boyutlarında, öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar alt boyutunda en yüksek ortalama görülürken, kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar alt boyutunda en düşük ortalamanın olduğu görülmüştür.

Genel olarak değerlendirildiğinde bireylerde kitap okuma alışkanlığı oluşmamış ise kitap okuma alışkanlığının gelişmesine yönelik de herhangi bir çaba bulunmamaktadır. Bayram, (2001)'in kitap okuma alışkanlığı üzerine yapmış olduğu çalışmasında üniversite öğrencilerinin %36'sına kitap okuma alışkanlığının kazandırılmadığını tespit etmiştir. Burada okuma alışkanlığının kazandırılmasında bireylerin kendi çabalarının yanında çevre ve arkadaş ortamının etkili olabileceğine bağlanabilir. Çevresinde farklı türlerde okumalar

yapılması ile birlikte merak duygusunun yanında eğlenme yönünden de kaynaklı kitaplara yönelmeler gerçekleştirilebilir. Bunun yanı sıra kitap okuma bir gereklilik gibi sadece ders konularında ve bilgi edinme konusunda yardımcı kaynak şeklinde de görülmektedir. Ersin ve Karadağ, (2000)'ın yapmış oldukları çalışmada katılımcıların sadece %26'sının ders dışı kitaplara yöneldikleri tespit edilmiştir. Bireyler çoğunlukla bilgi edinmek, mesleki gelişim, boş zamanlarında eğlenmek ve dinlenmek amacıyla kitap okumaktadırlar.

Bölümlerine göre öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde; öğrenim görülen bölüm değişkenine göre toplam puan, öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye yönelik tutumlar ile kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine yönelik tutumlar arasında spor yöneticiliği lehine anlamlı farklılık bulunurken okuma alışkanlığının geliştirilmesine yönelik tutumlar alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Spor yöneticiliği bölümü diğer bölümlere oranla daha az fiziksel aktivite ve teorik derslerin fazlalığı nedeniyle farklı bir uğraş ve eğlenme amacıyla kitap okumaya yönelmeler olabilmektedir. Antrenörlük eğitimi ve beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinde ise uygulama derslerin daha fazla olması ve öğrencilerin bu uygulamaları günlük hayatlarına taşınmalarıyla birlikte fiziksel aktivite gerektirmeyen uygulamalara yönelmedikleri düşünülebilir.

Okul değişkenine göre toplam puan ve alt boyutlar arasında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi BESYO lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlar da mevcut çalışmadaki katılımcıların bireysel ve çevresel faktörlerinin etkili olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan bireylerin farklı kültürel bir ortamda bulunması, farklı sosyo- ekonomik çevreye sahip olması gibi faktörlerin araştırma sonucunu etkilediğini söyleyebiliriz.

Bu çalışmaya ek olarak literatürde yapılan taramalarda kitap okuma alışkanlığı kavramının farklı boyutlarda ele alındığı birçok çalışma görülmektedir. Bu çalışmalara bakıldığında: Çintaş Yıldız vd. (2015) yaptıkları çalışmada farklı branşlarda öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı profillerini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının 1-5 arası kitap okudukları ve okuma alışkanlıklarının sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Aslantürk ve Saracaoğlu (2010) yaptıkları çalışmada kadın sınıf öğretmenleri ile sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenleri ile sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının “orta” seviyede olduğu, ayrıca okuma ilgisi ile aylık okunan dergi-kitap ve sahip olunan kitap sayısı arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Huang (2010) ABD'deki öğretmen adaylarının okuma uygulamalarını incelediği çalışmasında; öğretmen adaylarının %38.4'ünün haftalık akademik okumaya 1-4 saat arası zaman ayırdıkları, katılımcıların %19.5'inin haftalık ders dışı okumaya

1-4 saatlik ayırdığını gösterirken katılımcıların %25.7'si haftalık akademik okumaya % 46.5'i haftalık ders dışı okumaya 0 saat olarak hiç zaman ayırmadığını göstermiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal medya kullanımları ve part-time çalışmalarının akademik okuma ve ders dışı okumaya ayırdıkları süreyi azalttığını belirtmiştir. Bozpolat (2010) yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları cinsiyet etkenine göre sevgi boyutunda kadın öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilirken, bölüm etkenine yönelik hiçbir boyutta anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Elkatmış (2015) sınıf öğretmeni adayları üzerine yaptığı okuma ile ilgili çalışmada, katılımcıların okuma ilgisi puanlarının gelir düzeyi, öğretim türü, mezun olunan okul türü, cinsiyet ve babanın eğitim düzeyine yönelik farklılaşmadığı görülürken, annenin eğitim düzeyine yönelik anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Demir (2009), ilköğretim II. kademe öğretmen adaylarının okumaya ilişkin tutumlarını incelediği çalışmada, kitap okuma alışkanlığına sahip olma, ilgi ve isteğe sahip olma, kitap okumayı sevme, etki, gereklilik ve yarar alt boyutlarında bölüm ve cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir ve tüm alt boyutlarda kadın öğretmen adaylarının lehine bir sonuç bulunmuştur. Odabaş vd. (2008) üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığını incelediği çalışmada, kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla okuma etkinliğine daha çok zaman ayırdıkları belirlenmiştir. Özbay ve ark. (2008) Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının farklı değişkenlere göre incelediği çalışmada, süreli yayın takip etme durumu, okuma sıklığı ve cinsiyet, değişkenlerine yönelik anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Sevmez (2009) Türkçe öğretmen adaylarının okuma alışkanlığını incelediği çalışmada, cinsiyet değişkeni ve okuma alışkanlığına ilişkin fikirleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ve kadın öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının erkek öğretmen adaylarına oranla daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; beden eğitimi öğretmen adaylarında özellikle de spor yöneticiliği bölümü formasyon eğitimi alan katılımcılar lehine öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar ile kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar alt boyutlarında anlamlı farklılık görülürken kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar alt boyutlarında farklılık görülmemiştir. Bu duruma bağlı olarak okuma faaliyeti, bireyler içi telefon, internet ya da bilgisayar kadar merak uyandırmadığı söylenilebilir. Özellikle bu pandemi döneminde dijital araçlar daha da önem kazanmıştır. Telefonun ve internet ortamının dikkat uyandıran noktaları olmasına karşın bilgi ve öğrenme yönünden, kitap okuma ile kıyaslanınca düşünüldüğü kadar da faydalı olmadığı anlaşılabilecektir. Ülkemizde kitap okuma alışkanlığının yeterli olmadığı bilinmektedir. Ülkemizde okuma, eğlenceli bir aktiviteden çok zorunlu, vakit kaybı

olan bir iş şeklinde düşünülmektedir. Düzenli kitap okuma becerileri konusunda öğretmen adaylarının üst düzey davranışları taşıyor olması beklenen bir durumdur. Bu durumun etkisi de göz önünde bulundurulduğunda öğretmen adaylarının, kitap okumaya yönelik tutumlarının araştırılması gerekli bulunmuştur.

Öneriler

- Bu çalışmanın bulgularının Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi ve Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile sınırlı olduğu düşünüldüğünde çalışmaya katılan öğretmen adaylarının sayısı oldukça sınırlıdır ve örneklem sayısı arttırılabilir.
- Kitap okuma tutumlarını ölçmek için farklı değişkenler üzerinde araştırmalar yapılabilir.
- Pandemi sürecinin psikolojik ve sosyolojik etkisi göz önünde bulundurularak, farklı bölümler ve daha geniş örneklem ile benzer çalışmalar yapılabilir, farklı sonuçlar ortaya konulabilir.
- Pandemi sürecinin etkileri üzerine farklı değişkenler kullanılarak çalışmalar yapılabilir.
- Kitap okuma alışkanlıklarını geliştirmek için yapılması gerekenlere yönelik farklı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akbabaoğlu, M. (2019). Sınıf öğretmeni adaylarının üst bilişsel okuma stratejileri, okuma motivasyonları ve kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının incelenmesi: Afyonkarahisar İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Afyon.
- Aslantürk, E.,Saracaloglu, A. S. (2010). Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1).
- Batur, Z.,Gülveren, H., Bek, H. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Uşak eğitim fakültesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 32-49.
- Bayram, S. (2001). Türkiye’de kitap okuma alışkanlığı. İstanbul: Tanburacı Matbaacılık.
- Bozpolat, E. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Journal of World of Turks/Zeitschriftfürdie Welt der Türken*, 2(1).
- Camp, D. (2007). Who'sreadingandwhy: Reading habits of Istgradethroughgraduatestudents. *Reading Horizons: A Journal of Literacyand Language Arts*, 47(3).
- Coşkun, E. (2002). Okumanın hayatımızdaki yeri ve okuma sürecinin oluşumu. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (11).
- Çintaş Yıldız, D.,Ceran, D., Sevmez, H. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları profili.*Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (3) , 141-166.
- Demir, T. (2009). İlköğretim II. kademe öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *TurkishStudies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkishor Turkic*, 4(3), 717-745.
- Elkatmış, M . (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıkları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (3) , 1223-1240.

- Altun Ekiz M., Kır S. (2021) Pandemi döneminde beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının kitap okuma tutumlarının incelenmesi. *SPORTIVE*, 4(1), 18-29
- Emir, F., (2019). Sosyal medya kullanımının üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı üzerine etkileri: Necmettin Erbakan Üniversitesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Esgin, A. ve Karadağ, Ö. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı. *Popüler Bilim*, 19-23.
- Gillespie, C. (1993). College students reflection son reading. *Reading Horizons*, 33(4), 329-340.
- Gökçe, E., Erdem, A., Papak, F., Akman, H., Özkösem, V., Tuzman, B. (2013). Okuma alışkanlığını geliştirmede örnek bir uygulama: Okuyorum - öğreniyorum projesi. *Journal of Education and Future*, 1(3), 21-34.
- Huang, S. (2017). Reading practices of pre-service teachers in the United States. *Reading Psychology*, 38(6), 580-603.
- Kara, M. (2019). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığı ve kütüphane kullanımı üzerine bir inceleme. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (15. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Moser, G. P., Morrison, T. G. (1998). Increasing students' achievement and interest in reading. *Reading horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, 38 (4).
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y., Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Özbay, M., Bağcı, H., Uyar, Y. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 117-136.
- Sevmez, H. (2009). Türkçe öğretmenliği bilim dalı Türkçe öğretmen adaylarının okuma alışkanlığı ve kütüphane kullanımı üzerine bir inceleme (Sü eğitim fakültesi örneği). Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Susar Kırmızı, F., Fenli, A., Kasap, D. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri ile okuma alışkanlıklarına yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 3 (1), 354-367
- Susar Kırmızı, F. (2012). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies*, 7(3), 2353-2366.
- Yulia, A. (2005). How to increase children's reading habit in a developing country. An Education Staff of Athalia School, Tangerang Indonesia.